

• Proluky — Interstices •

Catherine Radosa
Jaro Varga

kurátorka **curator**
Kateřina Štroblová

10/12 2021 — 27/2 2022

www.gampa.cz

- 1• **Jaro Varga**
FU JA RA, 2011/2021
site specific environment
- 2• **Catherine Radosa**
Pollice incerto, 2015/2021
fotografie
photography
- 3• **Catherine Radosa**
Colonne / Révolution, 2015/2021
audiovizuální instalace
audiovisual installation

VSTUPUJTE PROSÍM BEZ OBUVI
PLEASE, TAKE OFF YOUR SHOES

animace 3D (40" ve smyčce), video
4K (12' ve smyčce), video HD (11' ve
smyčce), zvuková nahrávka (47' ve
smyčce)

animation 3D (40" in loop), video 4K
(12' in loop), video HD (11' in loop),
sound recording (47' in loop)

hudba / music Opac Helmet (Sylvain AZAM)
hlasy / voices Sarah AGUILAR (úryvky z knihy
*Komunální přepych – politické vize Pařížské
komuny* od Kristin Ross; úryvky z *Manifestu
pařížské sekce Mezinárodního sdružení
pracujících* zveřejněný v novinách *Le Réveil*,
úryvky z *Manifestu Federace umělců*, úryvky
z *Úředního věstníku Komuny*; citace: *Elisée
Reclus, Georges Jeanneret, Elisabeth Dmitrieff,
Gustave Lefrançaïs, Henri Bellenger, Paul
Lafargue, William Morris, Karl Marx, d'André Léo,
Benoît Malon, Pierre Kropotkine*), **Laura
BRUNELLIÈRE** (*Korespondence Gustava
Courbeta*), **Judith ESPINAS** (*Eugène Pottier.
Federace pařížských umělců [oznámení
umělcům]*), **Tessa VOLKINE** (*Soudní proces
s Louise Michel*)
překlad / translation (francouzsko-český) Eva
FÍNKOVÁ

**S poděkováním celému týmu GAMPA za
instalaci výstavy a Galerii Luxfer za zapůjčení
obrazovek.**

Dějiny nejsou neměnné; ačkoliv samotné události změnit nemůžeme, náš úhel pohledu je změnit můžeme. Procházíme permanentním obracením dějin a hodnot, kterých bychom si měli považovat – je to celkem vysvětlitelné, neboť k tomu dochází vždy se změnou režimu, kdy se kromě pomníků boří i pohled na dějiny.

To jsou slova předního českého historika Františka Šmahela, jež naznačují neustálou proměnu paradigmatu nazírání historických narativů.

K přehodnocování pohledu na určitou epochu docházelo v dějinách neustále; dnešní globalizovaná doba však jakoby přinesla rychlejší a radikálnější požadavky na změnu reflexe historie, souvisejícími s postkolonialistickým diskurzem a emancipací nejrozličnějších hnutí a menšin.

Koncept výstavy je založen na ideové konvergenci díla Catherine Radosy a Jaroslava Vargy, spočívající v odhalování fyzických i symbolických stop minulosti. Oba umělci zkoumají tyto relikty minulých časů a dob z hlediska kolektivní paměti a mechanismů jejího ukládání.

Proluka je vyprázdněným místem, mezerou po minulé situaci, která může být znovu zaplněna. Instalace Colonne / Révolution zachycuje v trojprojekci neustálý koloběh monumentu. Období revoluční Pařížské komuny je ve Francii stále problematickým obdobím, podobně jako u nás například období socialismu: docházelo a dochází k jeho reinterpretaci, tabuizaci či marginalizaci.

Vendôme sloup, vztyčený Napoleonem jako upomínka vítězství u Slavkova, byl po šedesáti letech od vztyčení, během povstání Komuny, odstraněn jakožto pomník barbarství, falešné slávy a popření mezinárodního práva (v tomto procesu se, mimo jiné, angažoval umělec Gustave Courbet). Po pádu Komuny bylo však rozhodnuto o jeho opětovném vytvoření a vztyčení. Monument v cyklické proměně, závislý na ideologickém podhoubí dané epochy. Stále se opakující re-voluce.

Boření monumentů dob minulých jde vždy ruku v ruce se společenskou změnou. Aktuálně se nacházíme v bouřlivém ikonoklastickém období, kdy se k zemi hroubí nejen památníky protagonistů rasové nerovnosti. Monumenty ztrácejí svou funkci, a mnohdy se stávají přebytečným elementem veřejného prostoru, který je převrstvuje.

Symbolická vlákna historie se – často obtížně – rozplétají, aby se dále spojovala v nové verze a interpretace. „Bohatým bral a chudým dával“ je zlidovělou, až mytickou frází rámující historický obraz jedné z nejvýraznějších postav slovenských dějin, Juraje Jánošíka.

FU JA RA reflektuje vědomou devalvací a nadbytečnou popularizací elementů slovenské kultury. Pro přiblížení slovenského prostředí zástupcům turistů průvodci často označují Jánošíka absurdními příklady jako „slovenský Robin Hood“ či připodobňují fujaru k didgeridoo, čímž přispívají k tomu, že se z lokálních tradic stává pokroucený, anekdotický narativ. S dobovým, plně zromantizovaným ideálem národního zbojníka nakládá rovněž první slovenský celovečerní hraný film z roku 1921, který stereotypně nevykresluje pouze hlavního hrdinu, ale ilustruje rovněž dobovou situaci, včetně antisemitských postojů.

Catherine Radosa i Jaroslav Varga tak reflektují aktuální potřebu proměny historických obsahů, jejich neustálé opakování i chybné interpretace, ukotvené ve sdílených kulturních kódech.

Česko-francouzská umělkyně Catherine Radosa (*1984) pracuje především v médiu videa. Zaměřuje se na průnik situací, s nimiž se setkává nebo je sama vytváří. Zabývá se pamětí, její přítomností v určitých místech v daném čase: dokumentuje, pozoruje a „čte“ místo pomocí jeho historie a stop v něm otřesených. Zpochybňuje vztah jednotlivce a společnosti, geografické a sociální hranice, dějiny a identitu.

Tématem prací Jara Vargy (*1982) je město a jeho proměna, přetváření či elementy zániku. Pracuje s historií, ale vždy ji propojuje, konfrontuje a reflektuje se současností, kterou zasazuje do širšího dějinného rámce. Zkoumá současné vnímání města a život v něm, vytváří urbánní mapy míst zanikajících, existujících i nově vytvářených. Zachycuje aspekt zániku a deformace místního kontextu a podoby nakládání s jeho odkazem. Vargovy práce jsou site-specific, reagující na kontext, historii a symboliku daného místa.

Kateřina Štroblová, kurátorka

History is not unchanging; although we cannot change the events themselves, our point of view can change. We are undergoing a permanent renegotiation of history and values we should respect; this is a relatively explicable phenomenon, as it always happens with a change of regime, when not only monuments are demolished but perspectives on history too.

These are the words of leading Czech medieval historian František Šmahel, suggesting a constant paradigm shift in our perception of historical narratives.

The reassessment of our perspective on a given epoch takes place constantly, as it has throughout history. Today's globalised era, however, seems to have brought faster and more radical demands for change in the reflection of history, related to post-colonial discourse and the emancipation of various movements and minorities.

The concept of Interstices is based on the convergence of ideas in the work of Catherine Radosa and Jaro Varga, manifested in uncovering the physical and symbolic traces of the past. Both artists examine relics of the past from the perspective of collective memory and the mechanisms by which it is stored. Czech-French artist Catherine Radosa (born 1984) works primarily with video. She focuses on the intersection of situations she encounters or creates herself. She explores memory and its presence in a particular space at a specific time: she documents, observes, and “reads” the city using its history and the traces imprinted on it. She calls into question the relationship between the individual and society, geographical and social borders, history and identity.

Her installation Colonne / Révolution captures – through the use of three projection screens – the changing cycle of a monument. The Vendôme Column, erected by Napoleon as a celebration of the victory at Austerlitz, was removed during the revolutionary Paris Commune, sixty years after its construction, as a symbol of barbarism, false glory, and the denial of international law. After the fall of the Commune, however, it was decided that the column would be rebuilt. One of the projections presents an animation of the demolition and re-erection of the column. A monument in cyclical transformation, dependent on the ideological foundations of the era. Constantly re-peating re-volution.

The destruction of the monuments of the past always goes hand in hand with social change. Today, we find ourselves in a tempestuous, iconoclastic period, when monuments to the exponents of racial inequality (and not just them) are tumbling to the ground.

Themes often explored by Jaro Varga (born 1982) include the city and its transformations, reshaping, and elements of decline. Varga works with history, but he always connects, confronts, and reflects it through the present, which he places in a broader historical framework. He explores our contemporary perception of the city and our life in it, and creates urban maps of sites that are vanishing, surviving, or newly coming into being. He captures aspects of the decline and deformation of local context and the ways we treat its legacy. Varga's works are site-specific: they respond to the context, history, and symbolism of the given location.

The video project FU JA RA (2011) reflects the conscious devaluation and excessive popularisation of particular elements of Slovak culture. Varga focuses on an interview with an actor who, dressed up as the legendary bandit Jánošík, “acts” for groups of tourists in the centre of Bratislava while playing the traditional Slovak fujara overtone flute. To make the Slovak cultural environment more comprehensible for visitors, tour guides will often describe Jánošík using absurd comparisons such as “the Slovak Robin Hood”, or liken the fujara to the Australian didgeridoo, contributing to the idea that local traditions have become merely a twisted, anecdotal narrative.

Catherine Radosa and Jaroslav Varga thus reflect on our current need to transform historical narratives, and on the constant repetition and erroneous interpretation of these narratives, all anchored in shared cultural codes.

Kateřina Štroblová, curator